Reactie op artikelen in de NRC d.d. 19 maart en 20 april 2016

De artikelen in de NRC d.d. 19 maart en 20 april 2016 hebben ons onaangenaam verrast. De stelling dat "veel misbruikzaken in het geheim afgehandeld" zijn en documenten worden vernietigd, klopt niet en kan tot misverstanden leiden. De oproep van de Commissie Deetman om de grootst mogelijke transparantie te betrachten, hebben we altijd serieus ter harte genomen. We zijn groot voorstander van een transparante aanpak. De klachtenprocedure is hiervan het resultaat. Dat op verzoek van slachtoffers, lotgenotengroepen en slachtofferorganisaties ook de mogelijkheid van mediation in plaats van een behandeling van de klacht door de Klachtencommissie wordt aangeboden, heeft onze volledige steun. Evenals bij de behandeling van klachten door de Klachtencommissie betrachten wij ook bij mediation de grootst mogelijke transparantie

Om dit duidelijk te maken is het nodig t.a.v. de schikkingen een viertal situaties te onderscheiden:

1. *Schikkingen na mediation buiten klachtenprocedure*
   In de periode vóórdat de commissie Deetman met haar advies kwam, en de Klachtenregeling van 2011 in het leven is geroepen, hebben de Salesianen op verzoek van de Lotgenotengroep gezocht naar een vorm waarin klagers en congregatie konden spreken over erkenning van het ondergane leed en de mogelijkheden van een passende genoegdoening. In goed overleg is toen gekozen voor een bepaalde vorm van mediation (Drieluikmodel door Klijn&Goosen), uitmondend in een vaststellingsovereenkomst (schikking). Deze aanpak is op verzoek van lotgenotengroepen door meerdere congregaties en ordes gevolgd. Echter, omdat de mediation buiten het Meldpunt om plaatsvindt, is er een grote kans dat de ingebrachte informatie niet kan worden benut als steunbewijs voor andere klachten bij de Klachtencommissie.

2. *Schikking na mediation binnen klachtenprocedure*
   De Stichting Beheer&Toezicht heeft in 2014 op verzoek van de voorzitters van BC en KNR een mediationregeling opgesteld, die inhoudt dat -conform art. 7 procedure Klachtencommissie 2011- de keuze kan worden gemaakt voor de afhandeling van een klacht door mediation in plaats van afhandeling door de Klachtencommissie. De mediation volgens deze regeling leidt tot een vaststellingsovereenkomst (schikking) met de expliciete bepaling dat in de mediation verkregen informatie beschikbaar is als steunbewijs voor de behandeling van andere klachten.

3. *Schikking na klachtenprocedure*
   Diverse bisschoppen en hogere oversten hebben klagers, wier klacht op advies van de Klachtencommissie ongegrond is verklaard, een schikking aangeboden. Zij deden dit uit de morele overtuiging dat het leed dat het slachtoffer ervaart authentiek is. De betrokken bisschoppen en hogere oversten hebben dat op eigen initiatief gedaan. Langs deze weg is alsnog erkenning en genoegdoening aangeboden. In een aantal gevallen is het vastleggen van de afspraken in een schikking overgelaten aan de advocaat van de klager. In deze situatie is de informatie die tot de schikkingen heeft geleid bij de Klachtencommissie bekend.

4. *Schikking tijdens klachtenprocedure*
   Bij de behandeling van een klacht kan het gebeuren dat de Klachtencommissie beide partijen adviseert om te komen tot een onderling vergelijk. Te denken valt aan situaties waarbij ten aanzien van de feitelijke naam van de aangeklaagde geen duidelijkheid kan worden verkregen, terwijl de overtuiging bestaat dat er wel sprake is geweest van seksueel misbruik binnen de betreffende kerkelijke instelling. Een schikking tussen klager en het betrokken bisdom of de betrokken orde of congregatie kan dan een oplossing zijn. Het alternatief is dat de klacht ongegrond wordt verklaard omdat een belangrijk gegeven ontbreekt. In deze situatie is eveneens de informatie die tot de schikkingen heeft geleid bij de Klachtencommissie bekend.

Bij de onder 1. genoemde schikkingen moet de kanttekening worden geplaatst dat zij stringente geheimhoudingsbepalingen bevatten. Deze zijn nadrukkelijk niet op instigatie van de betrokken orde of congregatie in de vaststellingsovereenkomst opgenomen. Deze bepalingen maken het lastig om steunbewijs uit deze zaken te halen. Voor de Stichting B&T was dit in 2014 mede de reden om zelf ook mediation aan te bieden (ad 2). Hiertoe heeft zij een mediationregeling opgesteld waarin expliciet is vastgesteld dat potentieel steunbewijs gebruikt kan worden in andere klachtenprocedures.
Bij de schikkingen ad 3 en 4 zal het aanwezige steunbewijs al zeer waarschijnlijk (3) of zeker (4) bekend zijn bij de Klachtencommissie.

Toetsen van "geheime overeenkomsten"

In het NRC-artikel d.d. 19 maart jl. wordt gesproken over "342 geheime deals" die "achter de schermen zijn afgehandeld". Zoals uit de voorgaande passage over schikkingen blijkt, is er geen sprake van bewust geheimgehouden overeenkomsten. Het is wel zo dat veel schikkingen een geheimhoudingsclausule bevatten. Het gaat er nu om:

a. Wat was de intentie om de schikking op te stellen? Stond het belang van het slachtoffer centraal of was het, zoals wordt gesuggereerd, de bedoeling het misbruik toe te dekken en bewust geheim te houden?
b. Hoe kan eventueel steunbewijs dat uit mediationtrajecten voortvloeit beschikbaar komen voor andere klachtenprocedures?

Om deze vragen goed te kunnen beantwoorden hebben we alle betreffende schikkingen opgevraagd bij de bisschoppen en hogere oversten.

Ad a. de heer Deetman heeft in het kader van zijn monitorrapportage aangeboden om te kijken naar de schikkingen waarmee de mediationtrajecten zijn afgesloten, te onderzoeken om na te gaan of geheimhoudingsclausules ertoe hebben geleid dat steunbewijs onbekend bleef bij het Meldpunt en daardoor onbenut is gebleven. Tevens zal hij nagaan of het klopt dat is voorgekomen dat slachtoffers onder druk een schikking inclusief geheimhoudingsclausule hebben moeten tekenen en hen hierover geheimhouding is opgelegd.
We hebben het aanbod van de heer Deetman aangenomen. Hij kent de context van de schikkingen en kan goed beoordelen met welke intentie de schikkingen zijn opgesteld. We gaan ervan uit dat de heer Deetman in zijn monitorrapportage aangeeft hoe hij tot zijn oordeel is gekomen. Deze rapportage zal voor iedereen toegankelijk zijn. We zien zijn oordeel met vertrouwen tegemoet.

Ad b. door het beschikbaar stellen van de informatie over mogelijk steunbewijs aan Hoofd Meldpunt wordt deze in staat gesteld te beoordelen of er nog onbekend steunbewijs aanwezig is. Indien dat het geval is, zal dit steunbewijs door het Meldpunt worden benut voor de behandeling van klachten van anderen en aan de Klachtencommissie worden voorgelegd.
Op deze wijze willen wij recht doen aan de oproep van de voorzitter van de slachtofferorganisatie KLOKK en de voorzitter van de Klachtencommissie om met een ultieme poging nog onbekend steunbewijs te achterhalen.

Wellicht ten overvloede wijzen we erop dat het belang van geheimhoudingsclausules dikwijls door de slachtoffers wordt onderstreept. Velen willen niet dat bekend wordt dat zij slachtoffer zijn van seksueel misbruik. Niet zelden hebben ze daar zelfs met hun familiedelen nooit over gesproken. Dit betekent niet dat zij hun informatie niet vertrouwelijk willen delen ten behoeve van andere klachten. Vandaar dat het Meldpunt altijd met discretie het steunbewijs "verzamelt" en onder de aandacht van de Klachtencommissie brengt. Het Meldpunt opereert nadrukkelijk binnen de kaders van de Nederlandse wetgeving inzake privacy.

Vernietigen van documenten

In het NRC-artikel d.d. 20 april 2016 worden zorgen geuit over het "vernietigen" van documenten. We kunnen iedereen geruststellen: we zijn niet voornemens originele documenten te vernietigen. Wel zullen we de kopieën die bijvoorbeeld aan de heer Deetman ten behoeve van zijn monitorrapportage ter beschikking zijn gesteld, nadat hij ze onderzocht heeft, vernietigen. De originelen van de vaststellingsovereenkomsten blijven uiteraard bewaard in de archieven van het betrokken bisdom of de betrokken orde of congregatie.
Het resultaat zal zijn dat de klager en betreffende kerkelijke instelling in het bezit zijn van de (originele) schikkingen en het Meldpunt beschikt over het relevante steunbewijs uit deze schikkingen. Daarnaast zullen de bij de schikking betrokken advocaten/mediators veelal ook een kopie van de vaststellingsovereenkomsten bewaren in hun archieven.